

SZOLNOK-DOBOKA

Megjelen minden csütörtökön.

Szerkesztőség Kossuth Lajos-utca 4. szám alatt van.

Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2—3.

Felelős szerkesztő:

Dr. Br. HORVÁTH EMIL.

Hirdetési árak egész oldal 48 K.

Hivatalos hirdetések árszabály szerint.

Előfizetési ár: egész évre 10 K.

Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.

Drágul a pénz.

Az Osztrák-Magyar Bank követte a külföldi jegybankok példáját és egy egész százalékkal felemelte a kamatlábat. Így október 20-ától a váltók, közraktári jegyek és értékpapírok leszámítolására 4 és fél százalékos kamatláb, államjáradékokra, sóbánya jegyekre, magyar kincstári jegyekre és bankzáloglevelekre 5 százalékos és más értékpapírokra felvett kölcsön után 5 és fél százalékos lesz a kamatláb.

A hír nem meglepő. Előre megjósolták a lapok és az Osztrák-Magyar Bank, a külföldi jegybankokat követte szükségszerűen. Azonban az már más lapra tartozik, vajjon a magyar pénzüvilágra hoz ez az újabb kamatlábamelés valamelyes eredményt: vagy nyomában újra nagy panaszkodás lesz?

Mi azt úgy látjuk, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági viszonyok között ez a kamatlábamelés, kétszeres súlylyal nehezedik az ország iparára és kereskedelmére.

Eddig azt beszélték, hogy töméntelen sok a pénz. Olcsó, nem bírják elhelyezni a tőkepénzes urak. A nagy bankok sokszor 2 százalékra helyezték el új és nagy vállalatokba a pénzt, csak hogy forogjon, gyümölcsöt hozzon.

És a szegény ember régóta panaszszal van tele, hogy nincsen pénz.

Vajjon melyik panasz volt az igazi?

Mind a kettő. De a szegény emberé inkább hozzá fért a szíveinkhez: mert látva a sok nélkülözést, hangosabban hirdette azt az igazságot.

Tulajdonképpen csak a nagy emberek pénze volt az olcsó, a kis emberek, kis pénze, a drága. Abból az elvből kiindulva, hogy sok a pénz, hogy sok a bank, hogy nagy a konkurrenzia, a fővárosi újságok hirdetési rovatain valósággal hemzsegnének, a sok pénzt ígérő és megszerző ügynökök hirdetési

A nagyhangu hirdetésre lépre ment sok szegény ember: mert az ügynökök nagyon érték a módját annak, mi kell a szegény embernek. Hitel és bizalom. Az a hitel, a mit a takarékpénztárak pénzben adnak, az a bizalom, melylyel a szegény ember is pénzt vehet fel, tisztességre, becsületre.

Pedig a szegény emberek tisztessége csak egyéni kincs, melyet a társadalom respektál addig, a míg a szegény embernek nem kell pénz, de rögtön semmibe veszi, mihielyt pénzt kér.

Ezzel az ügynökök is számolnak. A míg csak az ügynökkel beszél a szegény ember, addig szóba áll az emberekkel, de mihielyt a bankoktól kéri a pénzt, a szegény ember tisztessége nem számít.

És a míg tisztességeit bizonyítgatja a pénzüzüikiben levő ember, addig megadóztatja a tisztességét is, csak azért, hogy egy ügynök előtt imponálhasson a tisztesség. Az ügynökök nem veszik be ingyen a sok becsületes ember tisztességét, holmi provízió jár ezért.

Hány tisztviselő, hány iparos és kereskedő tudna keserű tapasztalataikról beszámolót tartani, ha nem szégyenlenék azt, hogy ok annyira naivak voltak, a mikor egy-egy ügynöknek felültek.

És ne higyük, hogy a mikor az Osztrák-Magyar Bank felemeli a kamatlábakat, hogy akkor, a mikor drágább a pénz és immár a tőkepénzesek könnyebben elhelyezhetik a pénzeiket, hogy akkor a pénzügynökök elhallgatnak és csak a gazdag emberek ajtaján kopogtatnak.

A szegény embernek akkor is kell a pénz, ha a kamat két annyi is lesz. A megszorult ember a pokol fenekéből is pénzt kerít. Ezt körülbelül az ügynökök is jól tudják. És újra meg újra fölvonulnak az ő hirdetéseikkel és még mindig lesznek olyanok, a kik elég merészen hirdetik, hogy kezes

nélkül is tudnak kölcsönöket megszavaztatni.

Azok, a kik e könnyüvéru hirdetéseket beveszik és ezek után indulnak, azoknak csakugyan drágább lesz a pénz.

Ezek a gondolatok foglalkoztatnak akkor, mikor a kamatlábat emelik. Egész kötetre való gondolat sarjadzana ki ebből a témából. Mert fontos szociális érdek a szegény emberek segítése akkor, mikor sok a pénz, de a mit nem tud megszerezni a szegény, mert drága.

HIREK.

— **Vármegyei közgyűlés.** Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottsága október 28-án tartotta rendes őszi közgyűlését. A közgyűlésen a következő nevezetesebb ügyek nyertek elintéztet: a székházépítési, tiszti nyugdíj-, gimnázium berendezési és mértékhitelítő-alapok javára megszavaztak 4% törvényhatósági pótdót. A közigazgatási bizottság 6 tagjának megbízása lejárván, 5-öt ismét megválasztottak. Simó Lajos ezuttal a bizottságból kimaradt s helyébe dr. Torma Miklós választott meg. Vass Imre magyarláposi főszolgabíró nyugdíjazási kérésében úgy döntött a közgyűlés, hogy nevezett érdemeinek elismerésül 36 szolgálati évét kegyelemből 40-re emeli fel s így egész fizetését kapja nyugdíjul. — A vármegye átíratait a nemzeti ellenállásra vonatkozólag, minthogy erre nézve már határozott, tudomásul veszi. Losonczy István Dés városi jegyzői nyugdíjjogosultsági ügye szintén elintéztetett. Losonczy ugyanis a jegyzők nyugdíjgyesületének tagja a törvényből kifolyólag, de emellett a törvény arra is feljogosítja, hogy a városi nyugdíjintézetbe is belépessen a szabályszerű díjak lefizetése mellett. Losonczy e jogával élt, a mit a városi képviselőtestület el is ismert, a dr. Farkas János felebbezése következtében azonban az ügy a törvényhatósági bizottsághoz

TÁRCZA.

Hazafelé.

Írta: Bede Jób.

Verőfényes őszi nap volt; pénteknek alkonya. Korgner Ignác és családja künn állottak házuk előtt. A kapu mellé egy szegény zsidó fiú ült le egy percre pihenni.

Egy tenyérnyi sötét folt sem látszott az égen s a port, a mi az országútról felszállott, nyugaton színes sugarakkal szötte át a bucsuzó nap fénye. Mikor majd a nap nyomába feljön az esthajnali csillag, akkor Korgner Ignác nejével és három gyermekével bemegy a házba. Körül ülnek a fehér abrosszal bevont asztalt, imádság mellett dicsérve az Úr bölcs rendelkezéseit, melyek az ünnepre vonatkoznak és felvágják a szombati cipót. Azután békességes nyugalom lesz egy napon át. A legkisebb munkával sem foglalkoznak, tűzhöz, pénzhez nem nyulnak, nem főznek, nem varrnak, sőt nem érintik azokat a tárgyakat, melyek a hétköznapi munkához szükségesek, sem a tüt, a pálinkamérő üvegeket, a szappanvágó kést, a métermértéket. Borongással a régen-régen eltemetett idők történetei felett, hittal a jövő élet dicsőséges országa iránt, a hol az Isten által megáldott, énekekben énekelt templom még áll, minden közönséges gondtól megtisztult szívvel áldják az ünnepet.

S míg várják a fehér esthajnali csillagot, messziről, a poros országútról egy fáradt, szegény

zsidó fiú jön; felénken köszön és letelepszik eléjük a kapu küszöbére.

*

Egy szegény zsidó fiú, egy nyulánk legényke, nem több tizenöt évesnél. A szemöldökéről, vastag, széles ajkáról és kiálló arczsontjairól mindjárt rá lehetett ismerni, hogy zsidó.

Kicsiny bőrdő volt mellette és egy bot. Zsebkendőjével törülgette arcát és szomoruan nézett, a távol, rózsapírban égő hegyek felé.

A vén Korgner így szól hozzá, mialatt a gyerekek csodálkozva veszik körül az idegent:

— Honnan jössz és merre igyekszel? Nagyon fáradt vagy-e?

A gyermeklegény szeme megnedvesedik. Felneéz, de mitsem felel. Azonban később magától kezd beszélni.

Az anyámhoz megyek, mert beteg szegény. Az anyám szegény túl lakik egy napi járásra innen, a Babákon. Nagyon beteg, azért hivat, hogy lásson még egyszer. Én Váradon vagyok kereskedésben három év óta. Azóta nem láttam anyámat. Most haldoklik szegény. Az Isten áldja meg ünnepi imádságokat. Hogy pihentem egy perczig, ne haragudjatok érte. Két napja, hogy jövök gyalog. Megyek tovább. Véték volt e percznyi pihenés, mert ő haldoklik. Azt hiszitek-e, hogy későn jutok el hozzá? ... Béke veletek. Az ég adjon boldog ünneplést.

Reszkető, gyöngye kezeivel fölemelte a bőrdőnt. Útszéli akáczfa halott levelei hullottak a szegény fiúra; őszi szél sóhaja lebbent át a levegőn.

Korgner Ignác azonban mélyen megnézte és megállította a gyermeklegényt.

— Tudod-e te Spitztommer Mártonné fia hogy ünnep vagy? Tudod-e, hogy szombat napon a zsidónak nem szabad itthon lennie? Az isten ünneplést parancsolt péntek estétől szombat estéig. Büntetések büntetésével sújtja azt, aki megszegi a törvényt. Tiszteld az ő rendelkezését. Mert ha nem tiszteledd, a legégetőbb kínódások között pusztulsz el és majd tüzes szekeren hordozzák meg az iszonyatos gyehenna utjain testedet, halálot után. Gyermeked, unokád és unokádnak unokái is bűnhődni fognak a te vétkeidért. Maradj itt szombatra az én házamnál s aztán majd hazamehetsz, ha elmúlik az ünnep.

A naphól egy vonalnyi sem látszott már. Valami fehérség a hegyek alól azonban megvilágította még a kis város utcáit, az alacsony deszkafedelű házat, a mezőről hazatérő munkásokat s itt egy szegény zsidó fiút, kinek szíve azt parancsolja, hogy az édes anyjához igyekezze, amint egy széles fejű zsidó ember, ki a talmud törvényeit veti ellen a sziv törvényeinek.

A fiú elindult.

— Megyek tisztelt embereim. Hadd szenvedjek a jövőben azért, hogy élve lássam még egyszer az édes anyámat.

Az ég fényes szeme, az esthajnali csillag, e perczben tűnt fel. Korgner Ignác egy pillanatig gondolkodott. Lelkére vegye-e, hogy valaki az ő tudtával vétet követessen el? Nem éri-e ily esetben őt is büntetés majd azért, egyenlő büntetés azzal, amit a sors a fiura szab? Mondja ezt a törvény, tanította volt neki ezt a máramarosi szent pap és az édes atyja, kit meggyászol minden évben egy napon és éjszakán át. A szegény síró gyermek anyja él-e, hal-e; mit tartozik ő reá?

került. Dr. Farkas megokolja, hogy miért tartja ő jogosulatlanoknak, hogy egy ember két nyugdíj-intézetnek legyen a tagja. Losonczy érdekében Gogomán Antal és Vajda Lipót ügyvédek szólaltak fel, minek következtében a közgyűlés kimondja, hogy Losonczy Istvánnak törvényadta joga van, hogy a városi nyugdíjegyestület tagja is lehessen s a hátralekös díjak lefizetésére 4 évi határidőt ad. Ezután még több ügy intéztetvén el, a közgyűlés 1 órakor véget ért.

— **Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.** Megírtuk volt, hogy a vármegye főispánja a törvényhatósági bizottságnak folyó évi szeptember hó 28-án tartott közgyűlésében 167. jegyzőkönyvi sz. alatt hozott határozata alapján, 1905. évi november hó 7-ik napjára d. e. 10 órára a rendkívüli közgyűlés egybehívását, folyó évi október hó 26-án 613. szám alatt kiadott intézkedésével, elrendelte. Ezen rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya a politikai helyzet fejleményeihez képest szükséges intézkedések megtétele és a következő rendkívüli közgyűlés napjának meghatározása volt. A gyűlés azonban nem hozott érdemleges határozatot, hanem azt december elején tartandó gyűlésre halasztotta.

— **Szabad Lyceum.** A Szabad Lyceum az 1905—6. évvel IV. ciklusába lépett. E ciklus egyúttal fordulópont a Szabad Lyceum fejlődésében, mert a lefolyt 3 év lehetővé tette, hogy ügyei szakszerű vezetésére állandó választmányt alakítson és hogy tökéletes, minden igényt kielégítő skioptikonja segítségével előadásait tanulságosabbakká s egyúttal élvezetessé tegye. A jelen IV-ik ciklust tehát már tervszerűen állította össze, a mikor célul tűzte ki, hogy előadásai egyenként és együttvéve összefüggő, befejezett egészet, egy teljes különálló ismeretkört alkossanak. E cél szempontjából a ciklus két sorozatra oszlik. Első sorozata (1905 nov. 4-től decz. 17.) 7 felolvasás keretében a fejlődés elméletét mutatja be (4 felolvasás) s a fejlődés jelen tényezőit (3 felolvasás), — második sorozata a jelen kulturát az esztetika, irodalom és művészet történet köréből vett 4—5 felolvasással. (1906 jan. febr.) Az első sorozat programja: (Nov. 4-én megnyitó.) 1. Spanyolország. Tartotta dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár (nov. 4-én). 2. Keletázsia. Tartja dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár (decz. 9-én). 3. A görög nép művészeti alkotásai. Tartja dr. Csengeri János egyetemi tanár (decz. 17. vasárnap). 4. A naprendszer és életjelenségei. Dr. Kőrösy György (nov. 11-én). 5. A mire a geologia tanít. Husz Ödön (nov. 18-án). 6. A praehistorikus korszak. Dr. Lukinich Imre (nov. 25-én). 7. A műveltség első nyomai. (Bronz és vaskor.) Szendrői Gyula (decz. 2-án). Az előadások mindenikét számos,

skioptikonnal vetített kép teszi tanulságossá és élvezetessé. Az előadások helye: a helybeli állami főgimnázium tornacsarnoka, — ideje: szombat d. u. 5. óra (Nov. 4-től decz. 17-ig, ez utolsó vasárnapon). A Sz. L. Rendezőbizottsága. — A IV. ciklus felolvasásaira elő lehet fizetni: család részére 5 K-val, egy személy részére 2 K-val. Egy előadás 50 f. tanulóknak, ha nem családtag, 10 f. Az előfizetési pénzek, mint eddig, a gimn. igazgatóságánál fizethetők (vagy nov. 4-én, a pénztárnál a gimn. tornacsarnokában.)

— **A dési peticzió ügye.** A Kuria második választó-tanácsa a tavasszal vizsgálatot rendelt el Dániel Tibor báró dési mandátuma dolgában, a melyről a kisebbségben maradt Dessewffy Aurél gróf hívei azt állították, hogy etetés, itatás, vesztegetés révén szerezte meg. A kolozsvári királyi tábla egyik vizsgálóbírója befejezven a vizsgálatot, a peticzió iratai újra a Kuriához jutottak, a mely a folytatólagos tárgyalást december 5-ére tűzte ki.

— **A korcsolyázó egyesület közgyűlése.** A dési „Korcsolyázó Egyesület“ f. hó 13-án, hétfőn déli 12 órakor a szamosvölgyi vasút igazgatóságának tanácstermében tartja meg rendes évi közgyűlését, melyre a tagokat ezúton is meghívja az elnökség.

— **Új polgári iskolai igazgató Szamosujvárt.** A szamosujvári polgári leányiskola igazgatói állására a vallás- és közoktatásügyi miniszter Zöld Sándort nevezte ki Baróthról. Az új igazgató nemcsak kiváló tanerő, hanem derék társadalmi ember is, ki alig foglalta el szép állását, már is meleg érdeklődést tanúsít a városi intézmények iránt. Ez a kinevezés nyereség az iskolára és haszon a városra nézve.

— **Papszentelés.** Dr. Szabó János val. b. t. tanácsos, a szamosujvári gör. kath. egyházmegye nagytudású püspöke, e hó 5-én szentelte papokká egyházmegyéjének a következő 11 végzett papnövendékét: Anderco Arthur, Barbolovicu Simon, Bochi János, Deac Emil, Groze Joanichiu, Hotea Mihály, Moldován Vazul, Pap István, Perényi János, Rebrean Gergely, Schiop Vazul.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Fischer Gyula segédjegyzőt a kecsedi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

— **Nyugdíjazás.** Bartalis Miklós szamosujvári fegyintézeti ev. ref. lelkész folyó év október havában megvált állásától, melyben 35 évet oly lelkiismeretes pontossággal töltött el — és nyugalomba ment. Mielőtt a fegyintézethez kinevezték, a városban az ev. ref. egyház papja volt néhány évig, hol osztatlan szeretetnek örvendett.

— **Kitüntetett megyénkbeli baromfitenyésztők.** A Szatmáron szeptember hó végével tartott baromfiromfi-kiállítás bíráló bizottsága megyénkbeli

baromfitenyésztők részére a következő jutalomdíjakat ítélte oda. Össztenyészetért: gr. Teleki László Gyula kendilónai gazdasága a bemutatott sárga és fehér orpingtonjai, bronzpulykái, emdeni libáiért és pekingi kacsaíért díszoklevél és fehér kopasznyaku tyukjaiért külön egyleti aranyérem. Barra Mózes sárga orpingtonokért egyleti ezüst érem. — Ezen tenyészeteket ajánljuk, mint tenyésztbaromfi beszerzési forrásokat.

— **Esküdszéki tárgyalás.** A dési kir. törvényszék, mint esküdtbíróág érdekes és szenzációs bűnügyet tárgyalt e hét elején két napon keresztül. Diamantstein Lázár dési kereskedő ügye nem ismeretlen olvasóink előtt, kit Eiser Samu budapesti ügynök azzal vádolt, hogy tőle 7 drb váltót erőszakkal elvett. Ez év márciusában már ítélkezett Diamantstein felett az esküdszéki és rablás büntetéseben bűnösnek találta s ezért 2 évi börtönbüntetést kapott. Az ítéletet azonban a kir. Curia megsemmisítette és így az ismét tárgyalásra került e hó 6-án. Diamantstein Lázár védelmét ezúttal Dr. Br. Horváth Emil lapunk felelős szerkesztője látta el. Az esküdszéki 2 napon át tartott tárgyalás után felmentő verdiktet hozott és így Diamantsteint, ki közel 10 hónapot töltött vizsgálati fogságban, nyomban szabadlábra helyezte a kir. törvényszék. Az esküdszéki főtárgyalást Almay Ferencz kir. törvényszéki bíró vezette erélylyel és kiváló jogi tudással, szavazó bírák Sófaly Lajos és Antalfy Gábor kir. törvényszéki bírák voltak. A vádhatóságot Daniel Imre kir. ügyész képviselte.

— **A sztrájk mint vis major.** Már említettük, hogy a budapesti tábla meghozta döntését a tavalyi vasútas-sztrájk folytán előállott perek egyikében. Most előtűnik fekszik teljes szövegében ez az ítélet mely kimondja, hogy azt a kérdést, vajjon a tömeges munkamegtagadás erőhatalomnak tekinthető-e, sem a kereskedelmi törvény, sem az üzletszabály meg nem oldja. A törvény és az üzletszabály a fuvarozónak alkalmazottaiért való felelősségét már olyan időben mondotta ki, mikor a sztrájk még egyáltalán nem, vagy ritkán fordult elő és semmi esetre sem birt azzal a gazdasági jelentőséggel, hogy törvényhozási szabályozásra okot és alkalmat adhatott volna. Ami a kereskedelmi törvény 402. §-a és az üzletszabály 9. §-ának szövegét illeti, az a kijelentés, hogy a fuvarozó felelős azokért, akiket a szállítás teljesítésénél alkalmaz, nyilván nem illik arra az esetre, mikor a vasút senkit sem talál, akit a fuvarozásnál alkalmazhatna. Az üzletszabály 9. §-a tehát nem áll utjában annak, hogy és ha és amennyiben a sztrájk erőhatalom jellegével bír, a 75. §. alapján a vasút arra, mint felelősséget váró körülményre hivatkozhat. De ha a sztrájk oly méretű és jellegű, amely valamely területen, vagy valamely munkágban bizonyos időre, vagy egyáltalán, vagy hogy az illető eset körülményeihez képest a munkaadó által leküzdhetetlen, akkor a

Ő reá az tartozik, hogy itt szemé láttára követi el a vétket a fiu a szombati utazással és Jehova büntetése ezért reá is kiterjed. Felnézett a fényes esthajnali csillagra, mely az ünnepet hirdette, s aztán a fiura, kinek szemében könyecsillag fénylett, de halványabb, mint amaz.

És akkor odamegy a fiuhoz és szeliden a fejére teszi a jobb kezét:

— Édes fiam, te nem mégysz. Csendesén folytatta azután:

— Amit az Isten tesz, az jól van téve. Az ő cselekedeteit nem szabad bírálunk, az ő akarataiban nyugodjunk meg békével és áldjuk érette, ha jót ítél számunkra, ha rosszat, légy készen örökké a jóra, a rosszra. Édes fiam, én ismertem anyádat Spitztommer Mártonnét, szegényt. Az Isten kegyelmes az iránt, aki megérdemli. Édes fiam, az anyád tegnap reggel meghalt.

A halál remegése futott át Korgner Ignácson, míg a hazug szavakat kimondja, de égre emeli a szemét és szent meggyőződése uralkodván felette, tiszta lélekkel hiszi, hogy most Istennek kedves dolgot cselekedett.

A szegény zsidó fiu, mint egy levert eb elterül a gyalogút porán.

Szívén mély fájdalom nyilallik át. Mit sem szól. Nem is sir. Csak néz olyan ijedten, fájdalmasan, mint a sebzett őz.

Ah! A zsidó fiunak, ha az anyja is meghal, hét napig a földön ülve kell átképzelní a halál borzadályait. Hét napig a földön ülve, ruháit tépve, kétszeres imádkozással naponkint, kell hogy emlékezzék az elhunytára. Ha az utban találja a hír és megáll hallatára, az első zsidóházba betér és meggyászolja annak földén a drága halottat. El-

temeti magát egy hétig, szíve imáival elszáll ő hozzá a földi léten túllevő hazába.

— Búsulj és sirjál szegény — szól a vén zsidó és az égre nézett. Az esthajnali csillag ránk tekint fényes szemével. Az imádság kezdődik. Térj be házamba e gyászra.

És felemelvén őt, bevitte az ajtón.

Hagyta, hogy tegyenek vele akármít. Leült egy szegletbe a pusztá, hideg földre, megtépte rongyos ruháját és zsibbadt szíve szólani kezdett, a halottat híván, sirt, sirt, sirt...

A péntek esti gyertyák lángolnak, csillognak a zsidó házban. Visszaverődik az őt gyertya az ablak üvegén; hosszú árnyékban ing, libeg a szent zsidó alakja, a hogy megáldja az Isten ünnepnapját és megáldja az ünnepnapra, kezét fejeikre tévén: nejét és gyermekeit. Hosszú árnyék borong a falakon. Szellemek járnak. A családfő királya családjának, hűségesen engedelmes népe a nő és gyermekei. Az Isten szellemei öröködnék most felette és a boldogság beragyogja az arcokat, szemek áhitattal néznek a megszentelt gyertyákra, melyeket eloltani zsidóember kezének nem szabad. Zeng a buzgó ima s míg künn szigorú éjsötétje borul a világra, bent a zsidó család csendesén ünnepel.

Azonban a szoba szegletében a szegény fiu vergődik bajában. Mindenik sóhajtása átfut a Korgner Ignác agyán. És rettenetesen tusakodik újra meg újra, hogy vajjon volt-e joga megsebezni a gyermek szívét? Egy-egy pillanatban már oda akar menni hozzája, hogy így szóljon:

„Ne sirj! Menj! Az anyád nem halt meg!“

De aztán rátekintett a szombati szent gyertyák sárga lángjaira, melyek az életet hirdetik és megnyugodott a Talmudban ismét.

Minden napon aztán újra meg újra töprengett, hogy ne küldje-e már a fiut. Ki élő lényt gyászoit emitt keserves szenvedéssel, de felébredt benne később a félelem is, hogy az ártatlan gyermek átokkal sújtja a csalásért. Félte a gyermek őrvjngő fájdalomától, félte őrvjngő örömetől és mentseget talált hitében.

A fiura pedig míg gyászolt, rászállott a halál reszketése. Itt ebben a szeglethez kuczorogva, sorra képzelte az édes anyja utolsó perceit. Itt a fal nedves volt mellette s a deszkázatlan földön férgek mászkálnak, egy-egy felkuszott ő reá... Az ő édes anyja már a föld alatt van... Összezugorodott halálos ágyán, a verejték kiült a jó asszony gyöngye arczára, senkisem volt mellette és ő belekapaszkodott a hideg falba, az ágy szélebe, míg végre szeméi lezárultak... Vagy talán égett testének minden részecskéje és hiába imádkozott, hiába átkozódott egy pillanatnyi enyhülésér... míg meghalt talán az ő nevével ajakán. Az ő nevét rebegte az áldott jó asszony s ő nem mehetett hozzá. Hét napon át ül most is itt és hét napon át mellette van a halál, az édes anyja utolsó perczének a képe, mely elől hiába hunyja le a szeméit, itt van, itt libeg előtte és fázik és sir miatta.

A hetedik napon aztán Korgner Ignácék útra készítették a fiut. Tovább nem maradhatott egy perczig is. Köszönte a jóságot és könnyei égették a Korgner Ignác kezét, mardosták a szent törvényeket tisztelő férfiú szívét.

*

És útnak indult a fiu, hogy megkeresse az édes anyja sirját és fejfát faragjon reá. Mert egyet-

sztrájk épp úgy gátolja a munkaadót az elvállalt kötelesség teljesítésében, mint valamely külső természeti esemény, vagy háború, vagy lázadás és ily esetekben a sztrájk a munkaadó mentesítése szempontjából erőhatalom jellegű esemény. Önként értetik, hogy nem mentesíti a munkaadót az oly sztrájk, amely az ő hibája folytán tört ki, mert ez esetben a munkaadó felelőssége az ő hibájának következménye. Az alkalmazottak leküzdhetetlen sztrájkja azonban, amely nem a munkaadó hibájából származott — ugymond a bíróság — a munkaadót mentesítő erőhatalom tekintete alá tartozik és ez a szabály a vasúti forgalomra ép úgy alkalmazandó, mint az általános magánjellegű és kereskedelmi forgalomra.

— **Öngyilkosság.** Désaknáról írják: f. hó 5-én helybeli lakos, Fersedi Lázár családi per-patvar következtében öngyilkosságot követett el. Nagy részvéttel temették el.

— **Összeégett asszony.** Egy fiatal asszony lett áldozata könnyelmű gondatlanságának. A múlt hó 28-án Friedmann Mariska a szamosújvári „Ujvilág” bérlőnéje az égő gyorsfőzőbe denaturált szeszt öntött, mire a kezében levő üveg tartalma meggyuladt s ettől ruhája, haja tüzet kapván, veszedelmesen megsérült. Az első segélyben dr. Káhán ezredorvos részesítette és gondoskodott a súlyosan megsebesült asszonynak a vármegyei kórházba való beszállításáról.

— **Fogyasztási adók bérbeadása.** A dési m. kir. pénzügyigazgatóság közhirre teszi, hogy Szolnok-Dobokamegye nagyilondai járásában fekvő, az árszabás III-ik osztályába tartozó Nagyilonda község területén fizetendő bor-ital adó és húsfogyasztási adó bevezetési joga az 1906. évi január hó 1-ső napjától 1906. évi december hó végéig terjedő időre, esetleg a felmondás fentartásával az 1907. évre is nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik. Az árverés a m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1905. évi november hó 15. napján délelőtti 10 órakor meg fog tartatni. A bérelni kívánók a következőket vegyék tudomásul: a kikiáltási ár évenként a bor-italadó fejében 1063 kor. 99 fl., a húsfogyasztási adó fejében 265 kor. 94 fillérben, összesen 1329 korona 93 fillérben határozatlik meg.

— **A tüzelő fa megdrágulása** sok gondot okoz városunk lakosainak. Egy méter fa ma már átlag 6 koronába, felvágatása 1 korona 20 fillérbe kerülve, nem csodálkozhatunk rajta, ha a szegényebb sorsuak már előre kétségbe esve gondolnak a máris beköszöntött, szokatlanul hosszúnak ígérkező télre s az avval járó kiadásokra. Fokozza az elégtelenséget a bosszúság is, hogy ily rendkívül magas ár mellett is nehéz fához és favágóhoz jutni. Ez különben a faraktár helyek bérbeadásánál követett helytelen városi politika egyenes következménye.

— **Állatcsempészet Romániából.** A nagysajói csendőr őrsparancsnokság feljelentése alapján, a be-

len kincse neki az a sir, a mint egyetlen kincse volt ő annak, a ki alatt nyugszik.

Ő oltotta belé a munkakadvet, ő biztosította a sorsát és áldotta az édes anyai csók áldásával. Itt ezen az úton kísérté volt el gyalog egész Váradig és utolsó krajczárját is zsebébe lopta szegény, mily ábrándokat szőtt a fiu sorsa felől. Milyen boldog ember lesz és milyen gazdag és milyen szép lesz! Álom... Álom...

Pusztuló avarok közt visz az útja hazafelé, lábai feltörnek, ruháit megtépi az útszéli kőkenyfa, arcát megvagdosza a szigorú őszi szél. Nem érzi azonban.

Éjszakára érkezett meg a faluba. A kutyák elnyújtott hangon vonítottak elibe az úton. Mintha az egész falu egy nagy temető volna.

Mintha szellemek űznék, rohant a néptelen utcákon az édes anyja házához. Odatámaszkodott a ház ablakához.

... Benn a szobában világosság derengett.

A fiu szemei rátapadtak az ablak üvegére, kiáltani akart és nem birt.

Mert egy asszony járkálgatott ott, egy lábadozó, beteg asszony: az édes anyja. Éltel rakosgatott a kemenczére s fehér terítővel borította be az asztalt, két tányért tett reá és leült aztán szemben az ajtóval.

A fiát várta s arcán nyugodt, boldog mosoly ragyogott, hogy a fia számára megtartotta életét az Isten.

A gyermek öklével ráütött az ablaküvegre. Betörte azt. Aztán hangos szó csuklott ki a torkán és eszméletlenül csuszott le a fal mellett.

senyői járási főszolgabíró által folyó évi október hó 21-én megtartott nyomozati eljárás befejezése után, Monor községben a fennálló állategészségrendőri rendeletek értelmében, miután a felek a csempészet tényét maguk is beismerték 8 lovat, 4 csikót és 1 darab tehenet elkobzott és azokat az október hó 25-iki nagysajói heti állatvásáron el is árvereztette. A befolyt összeg 901 korona, mely összeg a vámilleték levonása után felerész a kincstár felerész pedig a község szegény-alap javára lesz fordítva. A tetteseket valószínűleg a vámjövedéki kihágás miatt a kir. pénzügyigazgatóság is megfogja büntetni.

— **Rabló cigányok elfogatása.** A szamosújvári csendőrség jó fogást csinált; e hó 2-án egy egész cigánykaravánt fogott el, kik három kocsi-ban egy csomó apró gyermekkel mindenfelé lopvarabolva barangoltak be az országot. Az elfogatás a szentbenedeki határban történt, s meglehetősen hezsegekkel járt, mert a karaván tagjai a régi rablóvilágra emlékeztető vakmerőséggel szegültek ellent a csendőrségnek, a melyeknek végre mégis sikerült a karaván férfi tagjait, számszerint négyet meglánczolja a szamosújvári kir. járásbírószághoz előállítani, a hol Haris Andor kir. albiró hosszabb kihallgatás után az előleges letartóztatásukat elrendelte. Sok bűn terheli lelküket, s daczára, hogy mindent tervszerűleg letagadnak, mégis ez ideig reájok bizonyult, hogy N.-Ikldón nagy mennyiségű majorságot és gabonát dugtak a suba alá; Szamosújvárt pedig Esztégár Géza és Osztián Márton üzleteiből emeltek el sok mindent, a mi csak kezük ügyébe került; a dési uton pedig egy kereskedőt támadtak meg s a ládákat erőszakkal felbontva, nagy mennyiségű árut raboltak el. Utazgatásuk czéljául azt mesélik, hogy az elmúlt évben a dési határban temették el egy leányukat és azért jöttek erre a vidékre, hogy jó keresztényhez méltóan, elhunyt kedvesük sírját kivilágítsák és ott egy fohászt mondhassanak el. A náluk talált holmikat nem ismerik, tagadják, hogy az övéik lenne, vagy hogy lopták volna, sőt az egyik vádlott ártatlan ábrázattal a csendőrséget gyanúsítja azzal, hogy az idegen tárgyakat holmijuk közé tették. Persze a bíró, ki már ismeri ezeket a fogásokat, szépen egyenként lecsukatta őket, hogy nyugodtan bevárhassák az ügyészség további intézkedését.

— **Állategészségügy vármegyénkben.** Ragadós száj- és körömfajás: betleni Középfalva 3 u.; dési Négerfalva; szamosújvári Dengeleg. Rühkór: dési Retteg; sertésvész: csákgorbói Csákgorbó 3 u., Szurdok; dési Désakna, Csicsópoján, Szásznyíres; kékesi Százméricsz 5 u.; nagyilondai Blenkemező, Csömény, Kornislaka, Oláhfordóháza, Pürekrecz; szamosújvári Kisjenő; Szamosújvár 5 u.

— **„Antidol”** a legjobb gyógyszer fejfájás, ideges fejfájás és nátha ellen. A szert nem kell bevenni, néhány csepp a tenyéren eldörzsölve s használati utasítás szerint belelegezve, azonnal megszünteti a bajt. Sok ezer ember használja s mindenki csak jót mond róla. Kérdezze ismerőseit, hogy használta-e már az „Antidol”-t, amely egyszerű hatásaért arany éremmel lett kitüntetve. Egy üvegecske ára 1 korona 20 fillér és 35-ször mulaszthatja el vele fejfájását. Kapható: Clemens Albert és Wolff Bogdán gyógyszerüzleteiben. 7—20

Irodalom.

Gyermeknaptár. Az „Országos Állatvédő Egyesület” kiadásában (IX., Ernő-utca 11—13.) megjelent az 1905—6. évi Gyermeknaptár, melynek minden eladott példánya után az „Eötvös-alap” 2 fillért kap a magyar tanítóság özvegyeinek és árváinak segélyezésére. A Gyermeknaptárba elbeszéléseket és verseket írtak többek között Bársony István, Király Gizy, B. Büttner Lina, K. Nagy Sándor, Monostori Károly, Fülel Sz. Lajos és Ferke Ágost. Ára 10 fillér. Aligha kínálkozik jobb alkalom, hogy a gyermekeknek ily kevés kiadás mellett oly nagy örömet szerezzünk s egyszerre erkölcsiükre nemesítő hatást gyakoroljunk. A könyvecske igen alkalmas arra, hogy szánalmat és könyörületességet oltson a gyermekek szívébe

NYILT-TÉR.

Férfi-kalap tisztítása és cilinder vasalása

Hochteil Mór

helybeli vegytisztító és kelmefestő intézetét **Széchenyi-tér 9. sz. (Demeter-ház) alá helyezte át,** egyben azt férfi-kalap vegytisztításra, formázásra és cilinder vasalásra rendezte be.

Dunky fivérek

kolozsvári cs. és kir. udvari fényképeszek a felső-sétatéren levő műtermőkben
Désen

1905. évi november 19 és 20-án
délelőtt 9—1-ig és délután 2—5-ig

fényképfelvételeket eszközölnek.

Kiadja a szerkesztőség.

Hirdetések.

Szamosvölgyi vasút Részvény-Társaság.

Sz. 9845—I.

Hirdetmény.

A szamosvölgyi vasút mézéségető telepein az **égetett mész előállítás**a kishavasi erdőjében az **erdőtermények feldolgozása és Galgó állomásra való befuvarozása** körül felmerülő összes munkákat az **1906, 1907, 1908 és 1909.** években vállalati úton szándékoznán biztosítani; — erről a vállalkozni szándékozók oly felhívással értesíttetnek, hogy a szóban forgó munkák elvállalására vonatkozó, a vállalati feltételeknek megfelelően kiállított zárt írásbeli ajánlataikat alulírott vasútigazgatósághoz **folyó évi november hó 20-ik napjának déli 12 órájáig** adják be, mivel a később érkező ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Ajánlatok csakis az összes munkákra együttesen fogadtatnak el.

A munka kiadására vonatkozó részletes szerződési feltételek egy (1) korona előleges beküldése ellenében alulírott vasútigazgatóságnál megszerezhetők.

Dés, 1905 november hó 4-én.

A szamosvölgyi vasút részvénytársaság
Igazgatósága.

I—3

Sz. 32—1905.

I—2

Árverezési hirdetmény.

Dés város közös erdőbirtokossága **1905. év november hó 22-én d. e. 10 órakor,** Dés város tanácskozási termében tartandó nyilvános árverezésen eladja a dési határban »Csurgó« nevű dűlőben lévő erdejéből az ág- és galyfák kivételével becsült 979¹⁷ köbméter 1133 darab tölgyfát, még pedig 20—31. 798 darab 547⁴⁵ köbméter 2189 kor. 80 fl. 32—43. 311 darab 372²² köbméter 2977 kor. 74 fl. 44—63. 27 darab 59⁵⁰ köbméter 714 kor. értékben.

A kérdéses erdő a szekeres-törpényi határszélen a dési vasúti állomástól 5 kilométernyi távolságra fekszik s jó karban tartott megyei közlekedési út által megközelíthető.

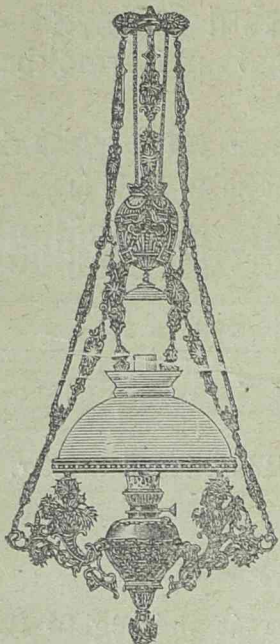
Kikiáltási ár 5881 kor. 56 fl. azaz ötezernyolczszáznolczvanegy korona 56 fillér, a versenyzők kötelesek az árverezés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10 százalékát 590 koronát bánatpénz gyanánt az árverező biztos kezéhez letenni.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz, melyek a szóbeli árverezés megkezdése előtt nyújtandók be, ugyancsak fenti összegű bánatpénz melléklendő. Az írásbeli ajánlatokba világosan beirandó, hogy az ajánlatot tevő az árverezési feltételeket ismeri, s magát az árverezési feltételeknek aláveti. A későn érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bővebb felvilágosítással Göczi Károly közös erdőbirtokosság pénztárnoka szolgál.

A közös erdőbirtokosság választmányának 1905. évi október hóban tartott üléséből.

Isáky K. Gábor **Vásárhelyi Boldizsár**
jegyző. elnök.

POLONYI ÉS KANYÓ

üveg-, porcellán- és lámpa-kereskedése

DÉS, (FÖTÉR.)

Ajánlja dús választéku gyári raktárát legelőnyösebb árak mellett. Porcellán és fayence étkező kávé és teás készletek egyszerűbbtől a legdíszesebb kiállításig. Menyasszonyi kelengyék, alkalmi ajándék-tárgyak. Majolika üveg és porcellán dísz tárgyak. Sörös-, boros- és liquer-készletek cristall és színes kivitelben, asztali és függő lámpák, gazdasági lámpások, alpacca és china-ezüst evő-eszközök, kőedények, tükrök és képkeretezés, épület üvegezés.

Vidéki megrendelések pontosan,
azonnal eszközöltetnek.

LENKEI LAJOS

órás és aranyműves DÉSEN, Fötér.

Raktár mindennemű fali, ébresztő, inga és zsebórákban, arany és ezüst ékszerekben.

Legfinomabb berlini szemüvegek nagy választékban kaphatók.

Mindennemű órák és ékszerek javítása műtermemben szakértelemmel, pontosan és jutányos árban eszközöltetnek.

Legmagasabb árban veszek, vagy becse-
rélek aranyat, ezüstöt, régi ékszereket.

Nagy választék china-ezüst tárgyakban
eredeti gyári ár mellett.

Hirdetmény.

A szamosújvár-németii határon fekvő, özv. Nagy Istvánné tulajdonát képező 325 kat. hold művelés alatt álló tagosított

földbirtok

belsőséggel, melyen megfelelő lakás és gazdasági épületek
vannak, azonnal

2-2

haszonbérbe adatik.

A feltételekre nézve felvilágosítást nyújt: **Dr. Barátosi Antal ügyvéd Marosvásárhelyt és Ábrahám Miklós városi aljegyző Szamosújvárt.**

Hirdetések felvétetnek

a kiadóhivatalban

Kossuth Lajos-utca 4-ik szám.

DEMETER ÉS KISS

KÖNYVNYOMDÁJA

ÉS KÖNYVKÖTÉSZE

DÉSEN, RÁKÓCZI-HÁZ.

Alapított 1875-ben.

Feuerstein Farkas

könyvkötő-üzlete, Désen.
(A csizmadia árúcsarnok alatt.)

Ajánlkozik:

könyvkötő és díszművek

olcsó elkészítésére.

Elvállal könyvtári, irodai, üzleti, körjegyzők, szolgabírák és iskolák részére főkönyvi és községi kezelési könyvek bekötését és olvasóegyleti kötést körébe tartozó munkákat a legizlésesebben s jutányos árakon. Felszerelve papírvágó-, aranyozó-, sodronyfunó- és számozó gépekkel könyvek számozására.

Aranymetszések a legököltesebben eszközöltetnek.

== Kir. törvényszéki szállító. ==

Jó munka! — Jutányos árak!

40 katasztrális holdon

fekvő faiskoláink Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak. Szakszerű, szorgalmas munkáltatás által tenyésztéseink nagyon szépek, úgy, hogy szükséglet esetén fák és növények beszerzése tőlünk nagyon is ajánlható.

Készlet: 80.000 gyümölcsfa

különböző alakokban és a legnemesebb fajokban.

Gyümölcsvadonczokban készlet egy millió
Erős növények.

Gledicsia legjobb kerítésnövénynek. Készletünk 1 millió.

Akácza erdősítésre alkalmas, egy millió.

Diszcserjék sétatér, magános fák.

Árjegyzék ingyen!

Faiskoláink megtekintésére az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk

Fischer és Társa

faiskolák

2-6

Nagyenyed (Alsófehérm.)

Iszákosság nincs többé!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenzénvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó trau és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irattal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

22-52

INGYEN PRÓBA 378. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 378.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Nyomatott Demeter és Kiss könyvnyomdájában Dész 1905.